

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาการออกแบบและการก่อสร้างสถาปัตยกรรมหลองข้าวแบบไทเงิน บ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเนื้อหาและข้อมูลด้านนามธรรมที่ส่งผลต่อการออกแบบและการก่อสร้างสถาปัตยกรรมหลองข้าวแบบไทเงิน บ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สรุปหาหลักเกณฑ์การออกแบบและการก่อสร้างทางรูปธรรมของสถาปัตยกรรมหลองข้าวแบบไทเงิน บ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อสรุปข้อมูลด้านนามธรรมและรูปธรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบก่อสร้างสถาปัตยกรรมหลองข้าวแบบไทเงินบ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการอนุรักษ์หลองข้าวแบบไทเงินต่อไป ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้นำ ผู้อาวุโส หรือปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าของหรือทายาทหลองข้าวที่ก่อสร้างในช่วงปี พ.ศ. 2450-2510 และสถาหรือผู้ออกแบบก่อสร้างหลองข้าว ส่วนหลองข้าวที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลองข้าวที่ก่อสร้างในช่วงปี พ.ศ. 2450-2510 จำนวน 24 หลัง ซึ่งได้จากหมู่บ้านต้นแหนน้อย และต้นแหนหลวงแห่งละ 12 หลัง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

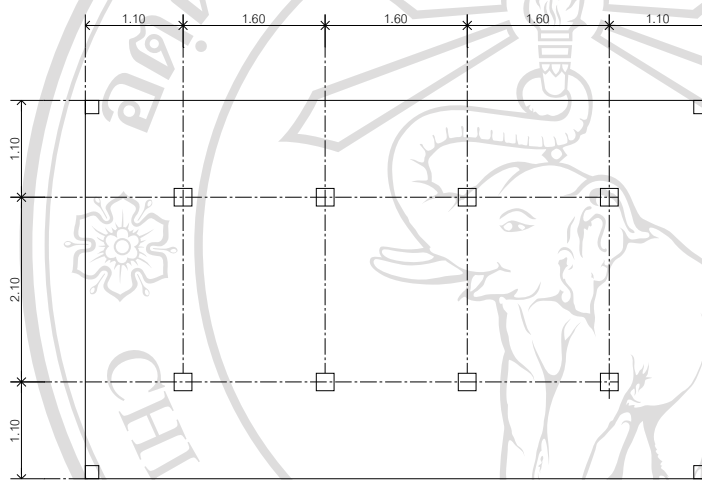
เนื้อหาและข้อมูลด้านนามธรรมที่ส่งผลต่อการออกแบบและการก่อสร้างสถาปัตยกรรมหลองข้าวแบบไทเงิน บ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

- 1) ความเชื่อหลัก คือ หลองข้าวเป็นที่อยู่อาศัยของข้าวซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งที่มีบุญคุณ ต้องมีสถานะอยู่เหนือกว่ามนุษย์
- 2) ความเชื่อรอง คือ ความเชื่อในเรื่องทิศทางตำแหน่ง การสร้างหลองข้าวที่ต้องสร้างทางทิศตะวันออกของบ้านเพราะเป็นทิศมงคล ไม้ที่นำมาสร้างต้องเป็นไม้ใหม่ มีความสูงกว่าบ้านเพราะถือเป็นที่อยู่ของผู้มีฐานะสูงกว่า การสร้างขนานกับบ้านเพื่อแสดงความเคารพ บันไดมีจำนวนชั้นเป็นเลขคู่และขึ้นทางทิศตะวันตกเพื่อสำหรับเทวดาอารักษ์ ภูตวิญญาณ ภายในหลองข้าวมีจำนวน 3 ห้องด้วยความเชื่อว่าเป็นมงคล โดยการสร้างหลองข้าวต้องมีการดูฤกษ์ยามและจะต้องมีการดำเนินพิธีกรรมต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ การเตรียมอุปกรณ์วัสดุ การเริ่มปลูกสร้างในขั้นตอนต่าง ๆ จนสร้างแล้วเสร็จ

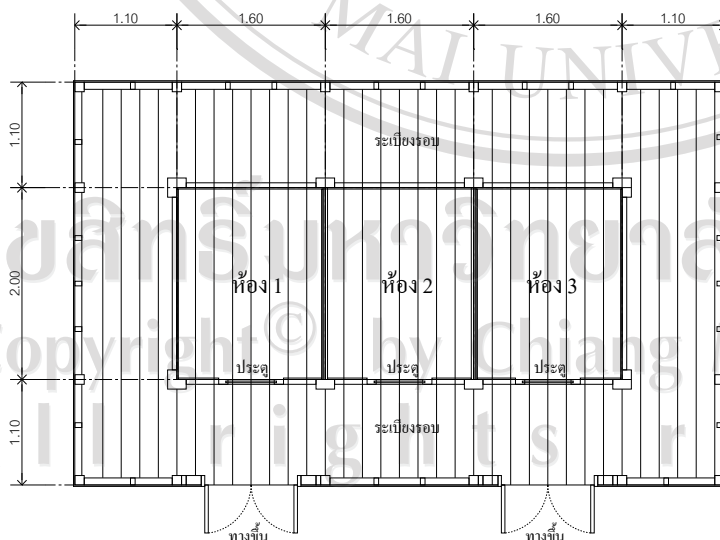
สำหรับหลักเกณฑ์การออกแบบและการก่อสร้างทางรูปธรรมของสถาปัตยกรรมหลองข้าวแบบไทเงิน บ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ขนาดของหลองข้าว

มีความกว้าง เท่ากับ 4.30 เมตร ความยาว เท่ากับ 7.00 เมตร ความสูงเสาห้อง เท่ากับ 2.20 เมตร ความสูงผนังห้อง เท่ากับ 2.40 เมตร ความสูงเสาระเบียง เท่ากับ 1.80 เมตร ความสูงตั้งเท่ากับ 0.60 เมตร ความกว้าง 1 ช่วงเสาของด้านหน้า/1ช่อง เท่ากับ 2.10 เมตร ความกว้าง 1 ช่วงเสาของด้านข้าง/3ช่อง เท่ากับ 1.60 เมตร และความกว้างระเบียง เท่ากับ 1.10 เมตร

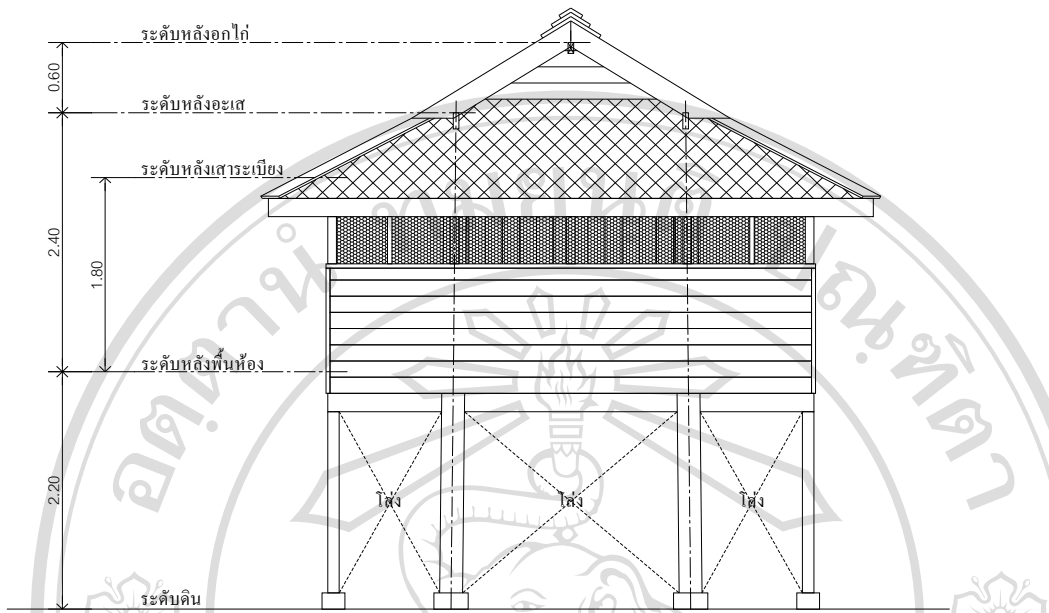
ซึ่งจากบทสรุปของหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบของหลอมข้าวไทเงินบ้านต้นแหวน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ดังนี้

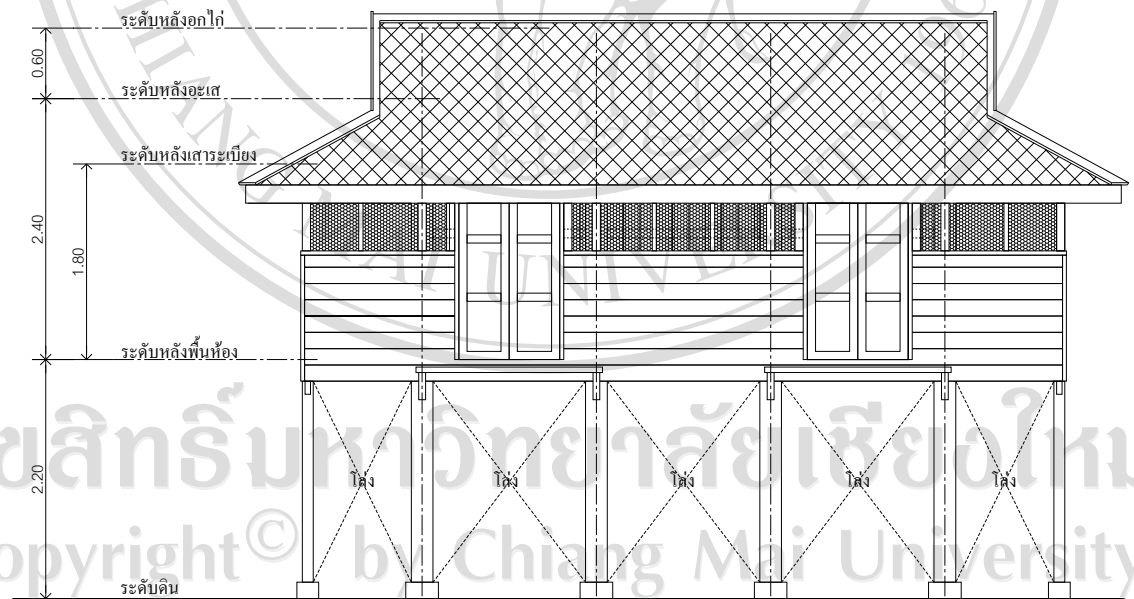
แปลนพื้น

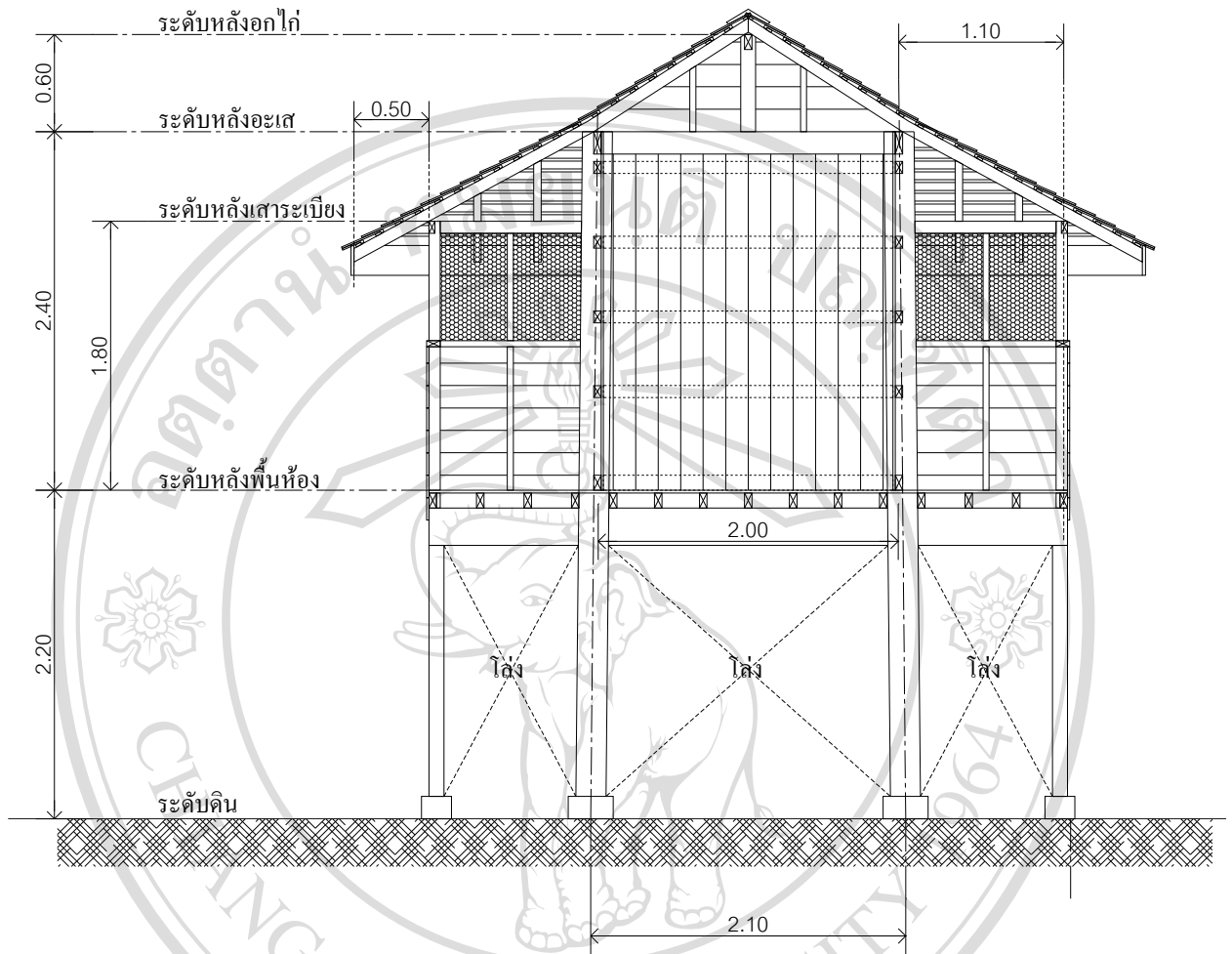
แปลนพื้นที่เก็บข้าว

รูปด้านข้าง

รูปด้านหน้า

รูปตัดด้านข้าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) เพื่อสร้างทฤษฎีจากฐานราก (Grounded Theory) โดยเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยกระบวนการวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เช่น การสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกต รวมถึงการศึกษาตามหลักทฤษฎีทางสถาปัตยกรรม ด้านการรังวัดและทางสถิติ เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างหลอมข้าวของชาวไทเขินทั้งในมิติของความเชื่อที่เป็นนามธรรมและมิติทางสถาปัตยกรรมที่เป็นรูปธรรม การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลายาวนานกว่า 3 ปี ด้วยข้อจำกัดหลายประการ ทั้งความพร้อมด้านเวลา ความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในหลาย ๆ พื้นที่ รวมถึงการมีภารกิจกะทันหันเร่งด่วน ฯลฯ นอกจากนี้ยังอาจเนื่องด้วยการขาดการวางแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ การจัดเวลาและภาระงานที่ชัดเจน ดังนั้นควรมีการจัดกระบวนการหรือระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) ที่เหมาะสมและบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการออกแบบและการก่อสร้างสถาปัตยกรรมของหลอมข้าวแบบไทเขิน ทั้งในพื้นที่อื่นของประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ
2. ควรศึกษาพัฒนาต้นแบบหลอมข้าวแบบไทเขินบ้านต้นแห่น อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สามารถประยุกต์ใช้ในสังคมไทยโดยเปลี่ยนหน้าที่ใช้สอยใหม่ให้เหมาะสม
3. ควรศึกษาวิจัยการออกแบบและการก่อสร้างสถาปัตยกรรมขี้ข้าวในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งที่เป็นและเคยเป็นสังคมเกษตรกรรมบริโภคน้ำ